

PRZEDMIOTOWY PLAN PRACY

Przedmiot: Geografia
Podręcznik : „ Oblicza geografii ”- R. Uliszak, K. Biedermann
Wydawnictwo „Nowa Era”- zakres podstawowy
Klasa; I
Rok szkolny: 2017/2018
Nauczyciel: Elżbieta Rybarska

Nr dopuszczenia: 433/2012

DZIAŁ	TEMAT LEKCJI	L. G.	WYMAGANIA PODSTAWOWE	WYMAGANIA PONADPODSTAWOWE
I. Mapa świata.	1.Zmiany na mapie politycznej świata.	1	<ul style="list-style-type: none">• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>państwo, integracja, dezintegracja</i>• wymienia przykłady największych i najmniejszych państw pod względem powierzchni i liczby ludności• wymienia nazwy państw powstałych w Europie po 1989 r.• wymienia nazwy państw sąsiadujących z Polską• wyjaśnia różnicę między enklawą i eksklawą i wskazuje przykłady.• wymienia nazwy kontynentów objętych procesem dekolonizacji• podaje przyczyny dekolonizacji• wymienia przykłady terytoriów zależnych• opisuje położenie i granice Polski• opisuje podział administracyjny Polski	<ul style="list-style-type: none">• opisuje zmiany na mapie politycznej świata w różnych okresach historycznych• opisuje skutki dekolonizacji• opisuje zmiany na mapie politycznej świata po 1989 r. oraz następstwa tych zmian• opisuje zmiany granic Polski po 1945r.• opisuje ustroje polityczne na świecie• wykazuje przyczyny i skutki integracji i dezintegracji w skali lokalnej, regionalnej i globalnej• wykazuje korzyści wynikające z położenia geograficznego Polski• uzasadnia, dlaczego niektóre kraje ulegają rozpadowi politycznemu

II. Ludność i urbanizacja	1. Liczba ludności świata i jej zmiany.	1	<p>wyjaśnia znaczenie terminów: <i>demografia</i>, <i>przyrost naturalny</i>, <i>eksplozja demograficzna</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia czynniki wzrostu liczby ludności na świecie • wymienia nazwy najludniejszych kontynentów i wskazuje te kontynenty na mapie świata • wymienia nazwy krajów o wysokim i niskim przyroście naturalnym • opisuje czynniki wpływające na zmiany liczby ludności na świecie • odczytuje z mapy tematycznej zróżnicowanie współczynnika przyrostu naturalnego na świecie • wymienia czynniki wpływające na eksplozję demograficzną • analizuje wykres przedstawiający model przejścia demograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> • oblicza współczynnik przyrostu naturalnego • wyjaśnia przyczyny zmian współczynnika przyrostu naturalnego na świecie • charakteryzuje fazy przejścia demograficznego i epidemiologicznego na przykładach z całego świata • wymienia czynniki wpływające na niską wartość przyrostu naturalnego w Polsce • analizuje skutki eksplozji demograficznej • analizuje skutki ujemnego przyrostu naturalnego w krajach wysoko rozwiniętych • opisuje cechy społeczeństw w różnych fazach przejścia demograficznego na wybranych przykładach • analizuje model przejścia epidemiologicznego na wybranych przykładach • przewiduje skutki wzrostu liczby ludności na świecie
	2. Zróżnicowanie demograficzne ludności na świecie.	1	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>struktura demograficzna</i>, <i>struktura zatrudnienia</i> • wymienia państwa o różnej średniej długości trwania życia na świecie i wskazuje je na mapie • odczytuje dane z piramidy wieku i płci • definiuje bezrobocie • odczytuje z mapy średnią długość trwania życia na świecie • omawia przyczyny wzrostu średniej długości trwania życia w Europie 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia skutki starzenia się społeczeństw • wyjaśnia przyczyny zróżnicowania współczynnika feminizacji i maskulinizacji w krajach słabo i wysoko rozwiniętych gospodarczo • analizuje piramidę wieku i płci ludności Polski • wyjaśnia przyczyny różnych rodzajów bezrobocia • interpretuje piramidę wieku i płci

	3. Rozmieszczenie ludności na świecie.	1	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przyczyny starzenia się omawia na podstawie piramidy wieku cechy społeczeństwa młodego i starego • wyjaśnia znaczenie terminu <i>gęstość zaludnienia</i> • wymienia nazwy obszarów o największej i najmniejszej gęstości zaludnienia na świecie i wskazuje te obszary na mapie • wymienia na podstawie mapy bariery osadnicze na świecie • odczytuje z danych statystycznych gęstość zaludnienia na kontynentach • omawia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności na wybranych przykładach • wyróżnia i charakteryzuje obszary o optymalnych i trudnych warunkach do zamieszkania w skali globalnej i regionalnej • opisuje na podstawie mapy rozmieszczenie ludności w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • społeczeństwa młodego (rozwojowego), zastojowego i starego (regresywnego) • wykazuje zależność pomiędzy strukturą płci a wiekiem społeczeństwa • porównuje strukturę demograficzną Polski ze strukturą demograficzną w wybranych krajach świata • wykazuje zależność struktury zatrudnienia od poziomu gospodarczego państw • wymienia społeczne i ekonomiczne skutki bezrobocia na świecie • wymienia sposoby przeciwdziałania bezrobociu na świecie • porównuje gęstość zaludnienia w krajach słabo i wysoko rozwiniętych gospodarczo • oblicza wskaźnik gęstości zaludnienia • porównuje wartość gęstości zaludnienia w wybranych krajach • opisuje geograficzne czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w Polsce • wykazuje wpływ barier osadniczych na rozmieszczenie ludności na świecie • wykazuje zależność pomiędzy liczbą ludności a poziomem rozwoju gospodarczego na danym obszarze • formułuje prawidłowości rządzące rozmieszczeniem ludności na świecie • analizuje skutki dużej lub małej gęstości zaludnienia w krajach słabo i wysoko rozwiniętych gospodarczo
--	--	---	---	--

	<p>4. Migracje ludności na świecie.</p>	1	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>migracja, emigracja, imigracja, reemigracja, saldo migracji</i> • wymienia czynniki migracji na świecie • wymienia przyczyny migracji zagranicznych Polaków • wymienia nazwy krajów, do których migrują Polacy, i wskazuje te kraje na mapie • klasyfikuje migracje i podaje ich przyczyny • odczytuje z wykresu saldo migracji w wybranych krajach świata • wyjaśnia przyczyny ujemnego salda migracji ludności w wybranych krajach • opisuje główne kierunki migracji na świecie 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje saldo migracji w wybranych krajach • oblicza współczynnik przyrostu rzeczywistego • opisuje wpływ ruchów migracyjnych na zmiany liczby ludności na świecie • charakteryzuje współczesne kierunki emigracji Polaków • charakteryzuje czynniki wpływające na atrakcyjność niektórych państw dla imigrantów • opisuje pozytywne i negatywne skutki migracji zagranicznych • analizuje główne kierunki migracji we współczesnym świecie
	<p>5. Zróżnicowanie ludności na świecie.</p>	1	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia główne i mieszane odmiany ludzkie i wskazuje rozmieszczenie ich przedstawicieli na mapie • wymienia główne rodziny i grupy językowe na świecie • wymienia główne religie na świecie • wyjaśnia znaczenie terminu <i>mniejszość narodowa</i> • wymienia mniejszości narodowe w Polsce • opisuje na podstawie danych statystycznych strukturę wyznaniową na świecie • opisuje na podstawie mapy zróżnicowanie językowe ludności świata • opisuje na podstawie mapy kręgi cywilizacyjne na świecie 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje na podstawie mapy zróżnicowanie odmian ludzkich • charakteryzuje różnice między poszczególnymi kręgami kulturowymi na świecie • analizuje zróżnicowanie kulturowe ludności Polski • podaje konsekwencje występowania wielu odmian ludzkich oraz dużego zróżnicowania etnicznego na świecie • wyjaśnia znaczenie kultury i tradycji regionalnych w procesie różnicowania się regionów pod względem rozwoju społeczno-gospodarczego

	<p>6. Rodzaje jednostek osadniczych.</p>	1	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia rodzaje jednostek osadniczych • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>miasto</i>, <i>wieś</i> • wymienia funkcje miast na świecie • wskazuje na mapie świata i Polski • największe miasta • wyjaśnia różnicę między miastem a wsią • podaje przykłady typowych form osadnictwa wiejskiego • opisuje czynniki miastotwórcze i funkcje miast • opisuje na podstawie fotografii typy fizjonomiczne przykładowych miast świata 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje typy form osadnictwa wiejskiego • opisuje zmiany w funkcji obszarów wiejskich na wybranych przykładach (np. w Unii Europejskiej, w regionach turystycznych, w państwach rozwijających się) • wymienia przyczyny nierównomiernego rozmieszczenia miast w Polsce • ocenia pozytywne i negatywne skutki życia w mieście • wyjaśnia szanse i zagrożenia dla środowiska przyrodniczego i mieszkańców poszczególnych regionów wynikające z procesów przemian zachodzących na terenach wiejskich
	<p>7. Procesy urbanizacyjne na świecie.</p>	1	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>urbanizacja</i>, <i>wskaźnik urbanizacji</i>, <i>zespoły miejskie</i> • wymienia fazy i płaszczyzny urbanizacji • odczytuje na podstawie danych statystycznych wskaźniki urbanizacji w wybranych krajach świata • opisuje przyczyny urbanizacji na świecie • wymienia typy aglomeracji miejskich • wyjaśnia proces dezurbanizacji • wskazuje na mapie świata największe zespoły miejskie 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje fazy urbanizacji • porównuje i opisuje wskaźniki urbanizacji na świecie i w wybranych regionach • wykazuje różnice między aglomeracją monocentryczną a policentryczną • wykazuje przyczyny i skutki ekspansji przestrzennej wielkich metropolii świata • charakteryzuje proces suburbanizacji i reurbanizacji w Polsce • opisuje przyczyny powstawania dzielnic nędzy w krajach słabo rozwiniętych gospodarczo

III. Globalna gospodarka	1. Czynniki rozwoju rolnictwa na świecie.	1	<ul style="list-style-type: none"> wymienia nazwy obszarów o korzystnych czynnikach rozwoju rolnictwa i wskazuje te obszary na mapie wymienia czynniki ograniczające rozwój rolnictwa wyjaśnia znaczenie terminów: <i>struktura użytkowania ziemi, monokultura, rolnictwo wysokotowarowe, rolnictwo samozaopatrzeniowe</i> wyjaśnia znaczenie rolnictwa opisuje na podstawie map warunki przyrodnicze rozwoju rolnictwa na świecie wymienia pozaprzyrodnicze czynniki rozwoju rolnictwa wymienia cechy rolnictwa ekstensywnego i intensywnego 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny przestrzennego zróżnicowania rolnictwa na świecie porównuje cechy rolnictwa intensywnego i ekstensywnego na wybranych przykładach oblicza wielkość plonów na wybranych przykładach wykazuje pozytywne i negatywne skutki rolnictwa uprzemysłowionego wykazuje na wybranych przykładach zależność poziomu produkcji rolnej od warunków pozaprzyrodniczych porównuje warunki rozwoju rolnictwa w Polsce z warunkami rozwoju rolnictwa w krajach Unii Europejskiej i formułuje wnioski
	2. Główne obszary upraw na świecie.	1	<ul style="list-style-type: none"> wymienia nazwy głównych roślin uprawnych na świecie wymienia czynniki warunkujące rozmieszczenie upraw na świecie klasyfikuje rośliny uprawne wymienia nazwy obszarów upraw wybranych roślin i wskazuje je na mapie świata wymienia największych producentów wybranych roślin 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje główne obszary upraw na świecie wyjaśnia przyczyny zróżnicowania rozmieszczenia obszarów wybranych upraw na świecie porównuje wielkość produkcji rolniczej w wybranych krajach świata i w Polsce uzasadnia przyczyny zróżnicowania upraw roślin w wybranych regionach ocenia zmiany w strukturze zasiewów w Polsce

	<p>3. Chów zwierząt na świecie.</p>	1	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cele hodowli zwierząt • wymienia główne gatunki zwierząt hodowlanych w różnych regionach świata • przedstawia czynniki wpływające na hodowlę zwierząt na świecie • omawia na podstawie wykresów pogłowie zwierząt hodowlanych w wybranych krajach • wymienia nazwy regionów hodowli zwierząt i wskazuje je na mapie świata • opisuje główne kierunki produkcji zwierzęcej w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje główne obszary chowu zwierząt na świecie • wyjaśnia przyczyny zróżnicowania rozmieszczenia chowu zwierząt na świecie • porównuje intensywny i ekstensywny chów zwierząt • wyjaśnia przyczyny spadku pogłowia zwierząt hodowlanych w Polsce • ocenia strukturę hodowli zwierząt na świecie • ocenia znaczenie chowu zwierząt dla polskiej gospodarki
	<p>4. Leśnictwo i gospodarka morska.</p>	1	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>monokultura leśna, lesistość</i> • wymienia największe kompleksy leśne na Ziemi • wymienia na podstawie mapy województwa o największym i najmniejszym zalesieniu w Polsce • przedstawia gospodarcze wykorzystanie lasów • wymienia różnice między rabunkową a racjonalną gospodarką leśną • wymienia kraje na świecie o zróżnicowanej lesistości • opisuje na podstawie mapy rozmieszczenie głównych kompleksów leśnych w Polsce • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>rybołówstwo, rybactwo, akwakultura i marikultura</i> • wymienia na podstawie danych 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje racjonalną gospodarkę leśną na wybranych przykładach • omawia problemy gospodarki leśnej w Polsce • podaje przykłady pozytywnego i negatywnego gospodarowania zasobami leśnymi • uzasadnia potrzebę ochrony zasobów leśnych oraz formułuje wnioski • omawia problemy gospodarki morskiej w Polsce • analizuje zagrożenia wynikające ze zbyt intensywnej eksploatacji zasobów morskich

	<p>5. Rozwój i znaczenie przemysłu.</p>	1	<p>statystycznych nazwy państw o największych połowach morskich</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady wykorzystania oceanu światowego • opisuje na podstawie mapy obszary połowów morskich 	
	<p>6. Przemysł wysokiej technologii.</p>	1	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia działy przemysłu • wymienia funkcje przemysłu • wymienia przyrodnicze i pozaprzyrodnicze czynniki lokalizacji przemysłu • wymienia najlepiej rozwijające się działy produkcji przemysłowej w Polsce • przedstawia znaczenie przemysłu • omawia na wybranych przykładach czynniki lokalizacji przemysłu • charakteryzuje na podstawie wykresu udział przemysłu w tworzeniu PKB w wybranych krajach • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>okręg przemysłowy, ośrodek przemysłowy</i> • wymienia rodzaje okręgów przemysłowych na świecie i lokalizuje je na mapie 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia różnice między przymusową, związaną i swobodną lokalizacją przemysłu • podaje przykłady lokalizacji przymusowej, związanej i swobodnej • charakteryzuje rewolucje przemysłowe • wyjaśnia przyczyny zmian zachodzących w polskim przemyśle w ostatnim 30-leciu • analizuje przyczyny prywatyzacji i restrukturyzacji przemysłu w Polsce • ocenia skutki procesu restrukturyzacji i modernizacji przemysłu na świecie i w Polsce • charakteryzuje na podstawie mapy czynniki lokalizacji wybranych okręgów przemysłowych • wymienia pozytywne i negatywne skutki koncentracji przemysłu
			<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>restrukturyzacja, modernizacja, deglomeracja przemysłu</i> • wymienia branże przemysłu high-tech • wymienia na podstawie mapy regiony, w których rozwija się przemysł high-tech 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje formy przestrzenne przemysłu high-tech (technopolie, klastry, dystrykty przemysłowe) • charakteryzuje wybrany ośrodek high-tech

	7. Energetyka na świecie	2	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy restrukturyzacji i modernizacji przemysłu • wymienia czynniki lokalizacji przemysłu high-tech • opisuje rozmieszczenie ośrodków high-tech na świecie <ul style="list-style-type: none"> • wymienia źródła energii na świecie • wymienia nazwy surowców energetycznych • wymienia największych producentów surowców energetycznych • wymienia główne surowce energetyczne w Polsce • przedstawia na podstawie mapy rozmieszczenie surowców energetycznych na świecie • wymienia nazwę organizacji skupiającej największych eksporterów ropy naftowej • odczytuje na podstawie wykresów udział wybranych krajów w światowej produkcji energii elektrycznej • lokalizuje na mapie surowce energetyczne w Polsce • wymienia typy elektrowni • wymienia odnawialne źródła energii • wymienia zalety i wady różnych rodzajów elektrowni • wyjaśnia znaczenie odnawialnych źródeł energii elektrycznej dla gospodarki • lokalizuje na mapie Polski elektrownie ciepłone i wodne 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykłady najszybciej rozwijających się gałęzi nowoczesnego przemysłu • opisuje wpływ przemysłu wysokich technologii na rozwój gospodarczy państw • uzasadnia korzyści wynikające z rozwijania nowoczesnych gałęzi przemysłu <ul style="list-style-type: none"> • wymienia czynniki wpływające na strukturę energii w danym kraju • analizuje bilans energetyczny świata • charakteryzuje i ocenia zróżnicowanie i zmiany struktury wykorzystania surowców energetycznych na świecie • wyjaśnia twierdzenie, że ropa naftowa rządzi światem • analizuje strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce • wymienia skutki eksploatacji i wykorzystywania tradycyjnych surowców energetycznych. • wykazuje korzyści z wykorzystywania niekonwencjonalnych źródeł energii • ocenia pozytywne i negatywne skutki rozwoju energetyki atomowej • przedstawia problemy przemysłu energetycznego w Polsce • ocenia możliwości wykorzystania w Polsce źródeł energii odnawialnej
--	--------------------------	---	---	--

	<p>8. Rozwój komunikacji na świecie.</p>	1	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia działy komunikacji • klasyfikuje różne rodzaje transportu • wyjaśnia znaczenie usług we współczesnej gospodarce • wykazuje znaczenie transportu • opisuje zróżnicowanie sieci transportowej na świecie • opisuje działy łączności • wyjaśnia znaczenie terminu <i>infrastruktura transportowa</i> • wymienia czynniki rozwoju transportu • wymienia na podstawie mapy nazwy głównych portów morskich oraz wskazuje główne szlaki transportu morskiego • wymienia na podstawie mapy nazwy regionów o największej gęstości dróg kołowych na świecie • opisuje znaczenie poszczególnych rodzajów transportu lądowego na świecie 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia rolę nowoczesnych usług komunikacyjnych w funkcjonowaniu gospodarki i w życiu codziennym • opisuje na podstawie wykresu dostęp do Internetu w wybranych krajach świata • wyjaśnia przyczyny zróżnicowania udziału sektora usług w tworzeniu dochodu narodowego na świecie • uzasadnia, że wielkość zatrudnienia w usługach jest jednym z mierników poziomu rozwoju gospodarczego • wyjaśnia znaczenie łączności w funkcjonowaniu polskiej gospodarki • charakteryzuje wady i zalety różnych rodzajów transportu • omawia znaczenie nowoczesnych terminali w rozwoju regionów • charakteryzuje główne problemy transportu w Polsce
	<p>9. Rozwój turystyki na świecie.</p>	1	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>turystyka, walory turystyczne, infrastruktura turystyczna</i> • wymienia rodzaje turystyki • wymienia przyczyny rozwoju turystyki • wyjaśnia znaczenie turystyki w gospodarce państw świata • klasyfikuje turystykę wg różnych rodzajów kryteriów • wymienia nazwy regionów o wysokich walorach turystycznych i wskazuje te regiony na mapie 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje wybrane obszary intensywnie zagospodarowane turystycznie • identyfikuje pozytywne i negatywne skutki rozwoju turystyki dla gospodarki i środowiska przyrodniczego • opisuje atrakcje turystyczne wybranych regionów świata • wyjaśnia przyczyny zmian kierunków wyjazdów turystycznych Polaków • ocenia atrakcyjność turystyczną Polski

IV. Globalne problemy,	<p>1. Dysproporcje w rozwoju państw na świecie.</p> <p>2. Problem wyżywienia ludności na świecie.</p>	<p>1</p> <p>1</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>produkt krajowy brutto (PKB)</i> • wymienia przyczyny dysproporcji w rozwoju społeczno-gospodarczym świata • opisuje wskaźniki społeczno-gospodarcze na danym obszarze • porównuje na podstawie mapy i danych statystycznych produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca w wybranych krajach • charakteryzuje wskaźnik rozwoju społecznego (HDI) • odczytuje z mapy zróżnicowanie wskaźnika HDI w wybranych krajach • wymienia i wskazuje na mapie politycznej świata przykłady państw wysoko, średnio i słabo rozwiniętych gospodarczo • wyróżnia na podstawie mapy regiony bogate i biedne • opisuje cechy krajów o różnym poziomie rozwoju na wybranych przykładach <ul style="list-style-type: none"> • wymienia czynniki wpływające na nierównomierny dostęp do żywności • wymienia na podstawie mapy kraje o niedoborze i nadprodukcji żywności • opisuje przyczyny głodu i niedożywienia • wskazuje na mapie świata regiony głodu i niedożywienia • wymienia nazwy organizacji 	<ul style="list-style-type: none"> • klasyfikuje państwa na podstawie analizy wskaźników społeczno-gospodarczych • porównuje wybrane kraje świata pod względem wartości PKB na 1 mieszkańca (tys. USD) oraz wskaźnika HDI • wyjaśnia przyczyny dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego regionów świata • opisuje skutki nierównomiernego rozwoju państw • analizuje działania państw bogatych i organizacji międzynarodowych mających na celu zniwelowanie różnic pomiędzy najbogatszymi i najbiedniejszymi krajami • proponuje sposoby zmniejszenia nierówności w rozwoju społeczno-gospodarczym świata <ul style="list-style-type: none"> • opisuje poziomy wyżywienia na świecie • wyjaśnia, z czego wynikają różnice w wielkości i strukturze spożycia żywności na świecie • wyjaśnia przyczyny otyłości na świecie • wyjaśnia, na czym polegała zielona rewolucja • wykazuje zależność poziomu wyżywienia

	<p>3. Przyczyny i skutki globalizacji.</p>	1	<p>międzynarodowych zajmujących się pomocą dla regionów, w których występuje zjawisko głodu</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>globalizacja</i> • wymienia przyczyny globalizacji • wymienia płaszczyzny globalizacji • podaje przykłady procesów globalizacji • wymienia korzyści wynikające z rozwoju procesu globalizacji • wymienia nazwy największych korporacji na świecie 	<p>ludności od warunków rozwoju rolnictwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje skutki głodu i niedożywienia na świecie • wyjaśnia skutki otyłości jako choroby cywilizacyjnej • ocenia i projektuje różne formy pomocy państwa i organizacji pozarządowych państwom i regionom dotkniętym głodem <ul style="list-style-type: none"> • opisuje procesy globalizacji na świecie oraz ich wpływ na rozwój regionalny i lokalny • charakteryzuje wielkie korporacje i ich rolę w procesie globalizacji • omawia pozytywne i negatywne skutki procesu globalizacji • podaje i analizuje przyczyny sprzeciwu wobec globalizacji • analizuje korzyści, jakie osiągają kraje średnio i słabo rozwinięte gospodarczo z lokalizacji filii międzynarodowych koncernów na ich terenie
	<p>4. Integracja polityczna i gospodarcza na świecie.</p>	1	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>integracja międzynarodowa, handel zagraniczny, import, eksport, bilans handlu zagranicznego</i> • wymienia nazwy wybranych organizacji międzynarodowych • opisuje cele integracji w skali globalnej i regionalnej 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia korzyści wynikające ze współpracy międzynarodowej • analizuje znaczenie ONZ • charakteryzuje organizacje międzynarodowe, których członkiem jest Polska • wymienia nazwy euroregionów na obszarach przygranicznych Polski

	5. Konflikty zbrojne na świecie – - terroryzm.	1	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie handlu międzynarodowego • wyjaśnia, co składa się na bilans handlu zagranicznego • wymienia na podstawie mapy nazwy euroregionów na obszarach przygranicznych Polski <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>terroryzm</i> • wymienia źródła konfliktów na świecie • podaje przykłady wybranych konfliktów zbrojnych • opisuje przyczyny konfliktów zbrojnych • wskazuje na mapie świata najważniejsze obszary konfliktów zbrojnych i zamachów terrorystycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje pozytywne i negatywne skutki integracji europejskiej • uzasadnia, że integracja polityczna i gospodarcza jest korzystna dla krajów zrzeszonych w poszczególnych organizacjach <ul style="list-style-type: none"> • opisuje miejsce i charakter wybranych zamachów terrorystycznych w XXI w. • opisuje skutki terroryzmu • wymienia skutki konfliktów zbrojnych • opisuje wybrany konflikt zbrojny, podając strony konfliktu, jego przebieg i przyczyny • wyjaśnia, w jaki sposób społeczność międzynarodowa może zapobiec istniejącym lub potencjalnym konfliktom zbrojnym
V. Relacje człowiek – środowisko.	1. Wpływ człowieka na środowisko.	1	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>środowisko przyrodnicze, środowisko geograficzne, antropopresja</i> • wymienia przyczyny antropopresji • wymienia nazwy obszarów o dużej antropopresji • wymienia przejawy antropopresji związanej z rozwojem rolnictwa • opisuje wpływ przemysłu i transportu na środowisko przyrodnicze • wymienia czynniki wpływające na niedobór 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje efekt cieplarniany i mechanizm powstawania dziury ozonowej • opisuje przyczyny zachodzących współcześnie globalnych zmian klimatu (ocieplenia globalnego) • charakteryzuje obszary niedoboru i nadmiaru wody na świecie i określa przyczyny tego zróżnicowania • wymienia działania człowieka przyczyniające się do deficytu zasobów wody na świecie

	<p>2. Działania na rzecz odbudowy równowagi ekologicznej.</p>	<p>1</p>	<p>wody na świecie</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>ekorozwój</i>, <i>recykling</i>, <i>rekultywacja</i> • rozróżnia formy ochrony przyrody w Polsce • wymienia nazwy parków narodowych w Polsce • przedstawia koncepcję zrównoważonego rozwoju • omawia na podstawie schematu działania związane z recyklingiem 	<ul style="list-style-type: none"> • projektuje działania stosowane w sytuacjach braku lub niedoborów wody w różnych strefach klimatycznych • ocenia rozwiązania podejmowane w skali globalnej i regionalnej zapobiegające ocieplaniu się klimatu • formułuje problemy wynikające z eksploatacji zasobów odnawialnych i nieodnawialnych • wymienia nazwy międzynarodowych form ochrony przyrody • proponuje sposoby ochrony przyrody • przewiduje globalne przyrodnicze i pozaprzyrodnicze skutki zakłóceń równowagi ekologicznej • wykazuje na przykładach pozaprzyrodnicze czynniki zmieniające relacje człowiek – środowisko przyrodnicze)
--	---	----------	---	--